

ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา

คำว่า ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า psycho-linguistics ซึ่งมาจากคำ ๒ คำ ได้แก่ psycho คำหนึ่ง ที่มาจากรากศัพท์ภาษากรีกว่า psyche ซึ่งหมายถึงจิต หรือวิญญาณ และ linguistics อีกคำหนึ่ง ที่มาจากรากศัพท์ภาษาละตินว่า lingua ซึ่งแปลว่าลิ้นหรือภาษา แต่ความหมายในปัจจุบันของคำ linguistics นั้น หมายถึงศาสตร์หรือวิชาที่ว่าด้วยภาษา ดังนั้นคำ psycho-linguistics จึงมีความหมายว่า ภาษาศาสตร์ในแง่ของจิต หรือภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา

ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา เป็นการศึกษาภาษาในแง่ของจิตวิทยา กล่าวคือ ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารด้วยภาษากับพฤติกรรมของผู้สื่อสาร โดยเน้นเฉพาะลักษณะของผู้ใช้ภาษาหรือผู้สื่อสาร และผลกระทบของพฤติกรรมทางภาษาต่อผู้ใช้ภาษา ตลอดจนการนำไปใช้ในด้านจิตวิทยา และด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาภาษาในแง่ของจิตวิทยา หรือในฐานะที่เป็นกิจกรรมของมนุษย์นั้น มีลักษณะสำคัญอยู่ ๓ ประการ ได้แก่ การผลิตภาษา การรับรู้ภาษา และการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์ ซึ่งอาจอธิบายขยายความได้ดังต่อไปนี้

ประการแรก การผลิตภาษาของมนุษย์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า มนุษย์ผลิตภาษาได้อย่างไรนั้น มนุษย์สามารถผลิตภาษาได้โดยอาศัยสมองเป็นกำลังสำคัญ ในสมองส่วนหน้าซีกซ้ายของบุคคลที่ถนัดมือขวาจะมีศูนย์การพูด ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมการคิด การแปลเป็นสัญลักษณ์ภาษา และส่งออกไปตามกระแสประสาทไปยังอวัยวะที่ผลิตเสียง เช่น กล่องเสียง ลิ้น เพดาน ฯลฯ ซึ่งจะทำงานประสานสอดคล้องกลมกลืนกันเพื่อแปลงสัญลักษณ์ภาษาออกมาเป็นเสียงพูด และส่งต่อไปยังผู้รับสาร (สำหรับผู้ถนัดมือซ้ายนั้น ศูนย์การพูดจะอยู่ที่สมองซีกขวา)

ประการที่สอง การรับรู้ภาษาของมนุษย์เป็นไปในลักษณะอย่างไร เมื่อสัญลักษณ์ภาษาส่งออกมาเป็นเสียงพูด

ดังกล่าวในประการแรก เสียงพูดนั้นจะมีอากาศเป็นตัวนำเข้าสู่อวัยวะเสียงคือหูของพวกเรา เสียงจะเดินไปตามกระแสประสาทรับการได้ยินเข้าสู่สมองของผู้รับสาร สมองจะทำหน้าที่แปลเสียงเป็นภาษาเพื่อให้ผู้รับเข้าใจภาษาได้ การรับภาษาของมนุษย์ในแง่ของการได้ยินนี้จะมีลักษณะเป็นช่วงๆ ไม่ใช่ติดต่อกันไปเป็นพิศ แม้ว่ามนุษย์จะสามารถแปลงเสียงได้ติดต่อกันเป็นช่วงยาวๆ ก็ตาม ส่วนการรับรู้ประโยคหรือข้อความนั้นก็ยังมีลักษณะเป็นช่วง ๆ เช่นเดียวกัน และถ้าเป็นประโยคที่มีโครงสร้างซับซ้อน สมองของเราจะเปลี่ยนประโยคซับซ้อนนั้นให้เป็นประโยคพื้นฐานหรือประโยคง่ายๆ ที่ไม่ซับซ้อนเสียก่อน จึงจะเก็บบันทึกไว้ในสมอง

ประการสุดท้าย มนุษย์เรียนรู้ภาษาได้อย่างไร เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์นี้ มีลักษณะสำคัญอยู่ ๓ ประการ คือ ลักษณะแรก การเรียนรู้ภาษาแรกของเด็กมีวิธีการแบบเดียวกันคือ เรียนรู้จากการได้ยินได้ฟังในชีวิตประจำวัน ลักษณะที่สองคือ การเรียนรู้ภาษาที่สองของบุคคลมักได้ผลสัมฤทธิ์น้อยกว่าการเรียนรู้ภาษาแรก ส่วนลักษณะที่สามก็คือ ความรู้ในภาษาแรกของคนเรามักจะมีส่วนบิดเบือนการเรียนรู้ภาษาที่สอง

กล่าวโดยสรุป การศึกษาภาษาศาสตร์ในเชิงจิตวิทยา จึงเป็นการศึกษาภาษาในฐานะเป็นกิจกรรมของมนุษย์ มนุษย์มีพฤติกรรมอย่างไรบ้างในการสื่อสาร ทั้งในด้านส่งและรับสาร ตลอดจนการนำไปใช้ในด้านจิตวิทยาและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นว่า การเรียนรู้ภาษาที่สองที่จะให้ได้ผลดีนั้นควรทำอย่างไร ซึ่งความรู้ด้านภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาจะมีส่วนช่วยได้ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี

การนำภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาไปประยุกต์ใช้ในการศึกษา

จากความรู้เรื่องภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาดังกล่าวข้างต้น พอจะนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาได้ดังนี้

๑. เป็นแนวทางสำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาโดยอาศัยหลักดังต่อไปนี้

๑.๑ การเรียนรู้ภาษาใดก็ตามมีลักษณะเหมือนกัน คือ เรียนรู้จากการได้ยินได้ฟังในชีวิตประจำวัน ดังนั้นในการสอนภาษาถ้าจะให้ได้ดี จึงควรสอนลำดับทักษะทั้ง ๔ ของภาษา ซึ่งได้แก่ ฟัง พูด อ่าน เขียน ให้สัมพันธ์กันและสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน ยกตัวอย่างการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ไม่ควรเริ่มต้นด้วยการสอนหลักไวยากรณ์หรือการแปล แต่ควรเริ่มสอนการออกเสียง การสนทนาได้ตอบในชีวิตประจำวัน เป็นการฝึกการฟัง การพูดอันเป็นลักษณะธรรมชาติของภาษาก่อน จึงค่อยสอนหลักไวยากรณ์ หรือการแปลภายหลัง

๑.๒ การเรียนรู้ภาษาแรกย่อมได้ผลสัมฤทธิ์สูงกว่าการเรียนรู้ภาษาที่สอง ดังนั้นในการเรียนการสอนภาษาที่สอง ผู้สอนจึงไม่ควรตั้งความหวังไว้สูงว่า ผู้เรียนจะได้รับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาที่สองดีเท่าหรือดีกว่าภาษาแรก

๑.๓ การเรียนรู้ในภาษาแรกมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง ยกตัวอย่าง เด็กชาวอังกฤษที่เรียนรู้อังกฤษเป็นภาษาแรก เมื่อได้เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง การเรียนรู้ในภาษาอังกฤษอาจมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อังกฤษ เด็กอาจพูดประโยคภาษาไทยว่า "ฉันมีสองหนังสือ" แทน "ฉันมีหนังสือสองเล่ม" เพราะเทียบกับประโยคภาษาอังกฤษว่า "I have two books." หรือ ตัวอย่างเด็กชาวเขาที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มักออกเสียงภาษาไทยผิดเพี้ยนไป เช่น ออกเสียง

คำว่า ลูก เป็น ลู๋ หรือ มด เป็น โมะ เพราะภาษาของเขาไม่มีเสียงตัวสะกด หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ความรู้ในภาษาแรกมีส่วนบิดเบือนการเรียนรู้ในภาษาที่สอง

๒. เป็นแนวทางสำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาที่สองให้ได้ผลดี โดยถือหลักดังต่อไปนี้

๒.๑ การเรียนรู้ภาษาที่สองเมื่อมีอายุมาก มักเรียนรู้ได้ยาก หรือได้ผลน้อยกว่าการเรียนรู้เมื่อมีอายุน้อย เพราะฉะนั้นถ้าให้ผู้เรียนได้เริ่มเรียนภาษาที่สองตั้งแต่อายุน้อย หรือก่อนอายุ ๑๕ ปี จะเรียนได้ง่ายกว่าหรือได้ผลดีกว่า

๒.๒ การเรียนรู้ภาษาที่สองไม่มีส่วนสัมพันธ์กับเพศของผู้เรียน กล่าวคือ ทั้งเพศหญิงและเพศชายจะมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ภาษาที่สองไม่แตกต่างกัน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาที่สองไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศ

๒.๓ การเรียนรู้ภาษาที่สองเป็นเรื่องยุ่งยาก โดยเฉพาะการเรียนในประเทศที่ไม่ใช่เจ้าของภาษานั้นๆ ดังนั้นในการสอนจึงควรเน้นการฝึกซ้ำๆ (drill and repetition) เพื่อให้เกิดทักษะ และควรใช้สื่อทัศนูปกรณ์เข้าช่วยจึงจะได้ผลดี ควรเริ่มสอนการออกเสียงเป็นลำดับแรก ต่อจากนั้นจึงค่อยสอนหลักไวยากรณ์ และโครงสร้างของภาษา ส่วนคำศัพท์นั้นควรสอนเป็นลำดับหลัง และควรสอนศัพท์ที่เป็นรูปธรรมก่อนจึงค่อยสอนศัพท์ที่เป็นนามธรรม

ประสงค์ วิทยุ

บรรณานุกรม

- Good, Carter V. ed. Dictionary of Education. New York, Mc Graw-Hill Book Company, 1959.
- Donald, Foss J. and David T. Hakes. Psycholinguistics. New Jersey, Prentice-Hall, Inc., 1978.
- Travis Edward L. ed. Handbook of Speech Pathology and Audiology. Englewood Cliffs, Prentice-Hall, 1971.